

Mentorsundersökningen 2018

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Inledning	4
Syfte	4
Metod.....	4
Enkäten	5
Resultat.....	6
Studielängd och tid med mentor	6
Information och kännedom om mentorsstöd	8
Typ av stöd.....	9
Kompetens hos mentorer.....	10
Behov och betydelse av mentorsstödet	11
Slutsats	13

Sammanfattning

Våren 2018 genomförde Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) en enkätundersökning bland de studenter som har eller har haft stöd av mentor genom förordningen (2011:1163) om särskilt utbildningsstöd. Enkäten skickades ut till studenter vid lärosäten som beviljats särskilt utbildningsstöd för 2017. Syftet var att skapa en bild av studenternas upplevelse av mentorsstödet, vad det betyder för studiesituationen, vad de tycker om kvaliteten på stödet och vad som eventuellt kan förbättras.

Resultatet visar att majoriteten av studenterna är nöjda med mentorsstödet och menar att det inte kan ersättas av någon annan typ av stödinsats. Majoriteten menar att de troligtvis skulle kunna klara att studera utan mentorsstöd men att deras studieresultat då skulle ha blivit sämre. De flesta tycker också att deras mentor har eller hade tillräcklig kompetens för uppdraget.

De flesta som hade synpunkter på mentorsstödet efterfrågade mer kunskap hos mentorerna kring funktionsnedsättningar, mer engagemang och mentorer som studerar samma ämnen som studenten.

Inledning

Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) fördelar varje år 5,5 miljoner kronor till universitet och högskolor enligt förordningen om särskilt utbildningsstöd (2011:1163). Bidraget omfattar studenter med svåra rörelsehinder, neuropsykiatriska eller psykiska funktionsnedsättningar och kan sökas för tre olika insatser: mentorsstöd, anteckningsstöd och stöd vid förflyttning. Bidraget söks av ungefär 15 lärosäten varje år. Kostnadstäckningen har successivt sjunkit för varje år, då antalet studenter i behov av stöd har ökat. Kostnadstäckningen för år 2017 var drygt 75 procent.

Under år 2017 hade 979 studenter mentorsstöd finansierat av SPSM. Av dem var 57 procent kvinnor och 43 procent män. Knappt 80 procent av de som hade mentorsstöd hade huvudsakligen någon form av neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.

Våren 2018 genomförde SPSM en enkätundersökning bland de studenter som vid tidpunkten hade ett aktivt beslut om mentorsstöd på sitt lärosäte.

Syfte

Syftet med undersökningen är att belysa studenternas upplevelser av stödet, eventuella förbättringsområden och vilken betydelse stödet har för studiesituationen.

Metod

Enkäten skickades ut digitalt till samordnarna för pedagogiskt stöd vid de 15 lärosäten som beviljats bidrag under 2017. För att lärosäten skulle kunna ta del av svaren från de egna studenterna, skapades en separat enkätundersökning för varje lärosäte. Svaren i de separata undersökningarna sammanfördes i en gemensam rapport som ligger till grund för denna sammanställning.

Samordnarna mejlade en länk till undersökningen till de studenter som vid det tillfället hade ett aktivt beslut om mentorsstöd¹. Detta innebar att respondenterna kunde svara på enkäten anonymt. Både studenter som för tillfället hade mentorsstöd och studenter som hade haft eller skulle kunna få mentorsstöd, ombads att svara på enkäten. Detta för att försöka skapa en bredare bild, exempelvis varför en del studenter väljer att avsluta sitt mentorsstöd. En del

¹ När en student med funktionsnedsättning söker stöd, fattar samordnaren beslut om vilka stödinsatser studenten ska beviljas. Ett aktivt beslut om mentorsstöd innebär att studenten kan få mentorsstöd om hen önskar och om lärosätet kan tillhandahålla det.

svar i enkäten har delats upp mellan de som har mentorsstöd i dag, de som har haft och de som inte har haft mentorsstöd.

Studenterna meddelades att enkäten var frivillig att besvara och att deras svar inte skulle kunna spåras. Sammanlagt svarade 464 studenter på hela eller delar av enkäten. Det finns ett visst bortfall för några frågor, men inte så stort att det bedöms få en större påverkan. En del samordnare har uppgett hur många studenter de skickade ut till, andra inte. Detta gör att det inte går att fastställa en svarsfrekvens. De som dock meddelat antal, har sammanlagt skickat ut till 1 018 studenter och bland dessa lärosäten varierar svarsfrekvensen mellan 16 procent och 73 procent. På grund av detta bör enkätens resultat tolkas med en viss försiktighet och mer ses som en indikation på studenters uppfattning av mentorsstödet. En student valde att mejla in sina synpunkter på mentorsstödet då enkäten hade stängts ned när hen skulle delta. Studentens svar har, där det är möjligt, infogats i enkätresultatet. En respondent hade en tydlig önskan om att hans svar skulle behandlas sammanhängande och inte tas ur sammanhanget. I den mån det varit möjligt har hänsyn tagits till detta.

Enkäten

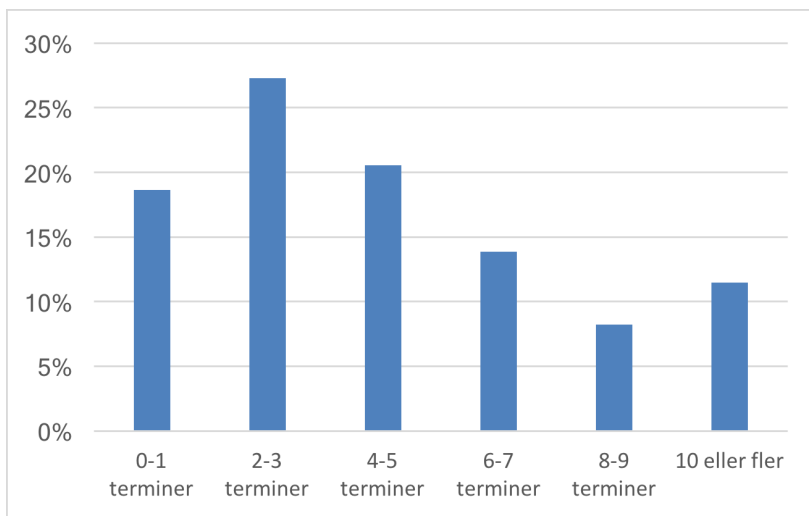
Enkäten består av mellan 4 och 16 frågor, beroende på hur respondenterna svarar. De flesta frågor har fasta svarsalternativ, men i de flesta fall finns också möjlighet att lämna kommentarer i fritext. Dessa svar sammanfattas efter genomgång av de fasta svarsalternativen. På de frågor där respondenten kunde ange flera svarsalternativ anges detta vid genomgången av resultatet. Enkäten finns i bilaga 1.

Resultat

Studielängd och tid med mentor

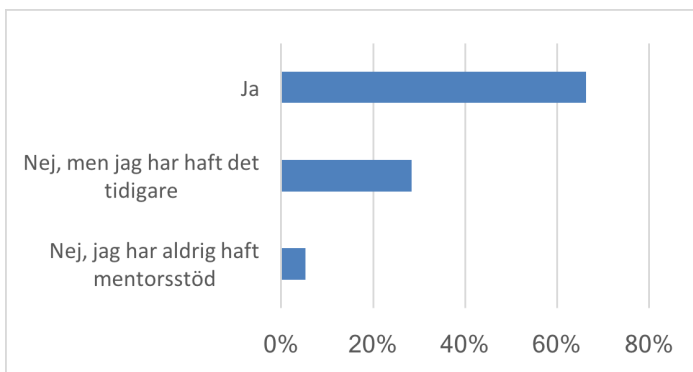
De inledande frågorna handlade om hur länge studenten studerat på högskola eller universitet och om hen hade mentorsstöd vid tillfället när enkäten besvarades.

Diagram 1 Hur länge har du studerat på högskola eller universitet?

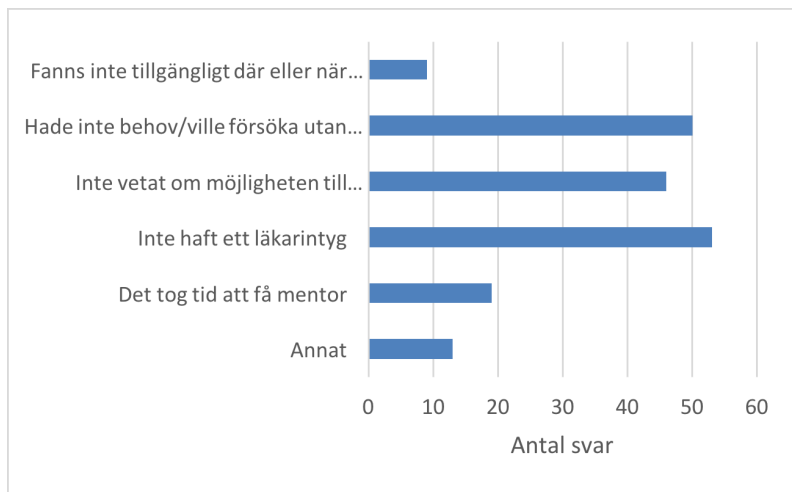
Av de som besvarat enkäten har de flesta, 27 procent respektive 21 procent, uppgett att de har studerat mellan 2 och 3 terminer respektive 4 och 5 terminer. Det är dock en relativt hög andel, 11 procent, som uppger att de studerat 10 terminer eller fler.

Diagram 2 Har du mentorsstöd nu?

På frågan om studenterna har mentorsstöd vid tillfället för enkäten, svarar 66 procent att de har det.

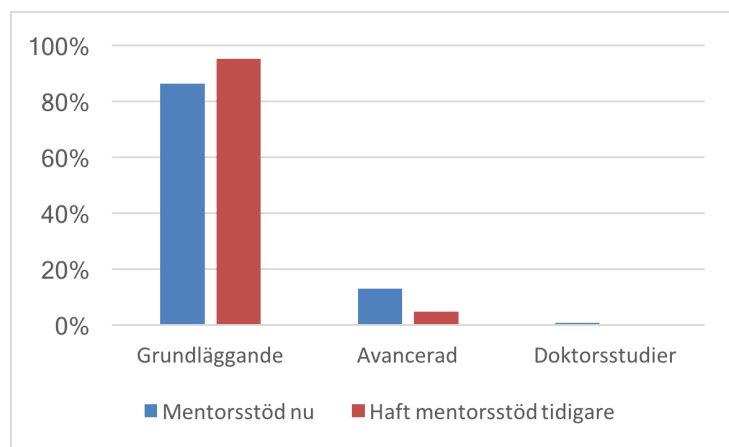
Diagram 3 Varför har du inte haft mentorsstöd under hela din studieperiod på högskola eller universitet?

Bland de som aldrig haft mentorsstöd uppges orsaken bland annat vara att de inte vetat om möjligheten till detta, att de haft en mentor men att de av olika skäl aldrig kom igång och att de inte haft behov av stödet.

Av de som uppgett att de haft eller har mentorsstöd, är det 33 procent som har haft det under hela sin studieperiod. De vanligaste orsakerna till att studenterna enbart haft stöd under en del av sin studietid är att de fått sin diagnos sent, att de velat klara sig utan stöd och att de inte vetat om att stödet finns.

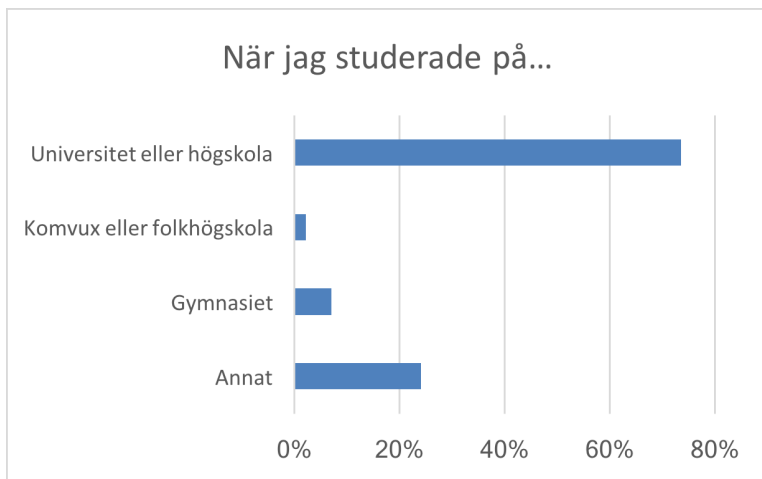
Diagram 4 Vilken nivå studerar du på/studerade du på när du hade mentorsstöd?

Majoriteten som har eller har haft mentorsstöd, 88 procent respektive 95 procent, har då studerat på grundläggande nivå.

Information och kännedom om mentorsstöd

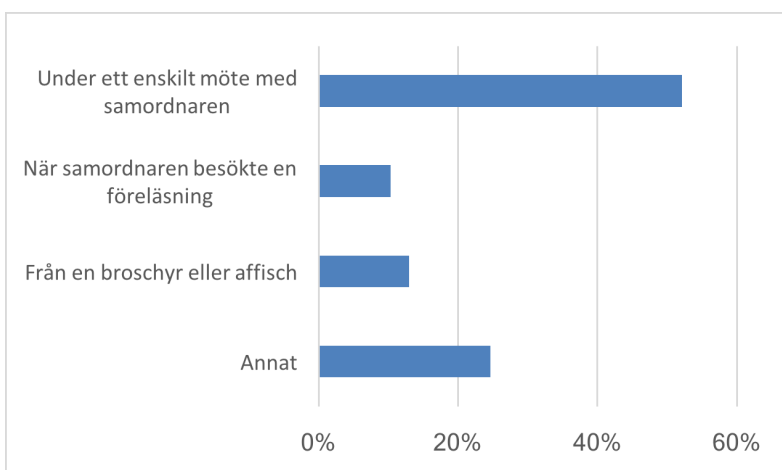
Diagram 5 När fick du reda på att du skulle kunna få mentorsstöd under dina högskolestudier?

En fråga handlade om när studenterna fick veta att det fanns möjlighet till mentorsstöd. För de som fått informationen flera gånger fanns möjlighet att markera flera svarsalternativ. Detta gör att summan överstiger 100 procent. De allra flesta, 73 procent, har angett att de fick information om mentorsstödet när de börjat studera vid universitet eller högskola.

Bland de som svarat *Annat* och skrivit en fritextkommentar är de mest förekommande svaren att de fått reda på möjligheten genom vården eller precis när de påbörjat sina studier på högskola eller universitet.

Diagram 6 När du fick information om mentorsstöd på din högskola eller universitet, hur fick du först reda på det då?

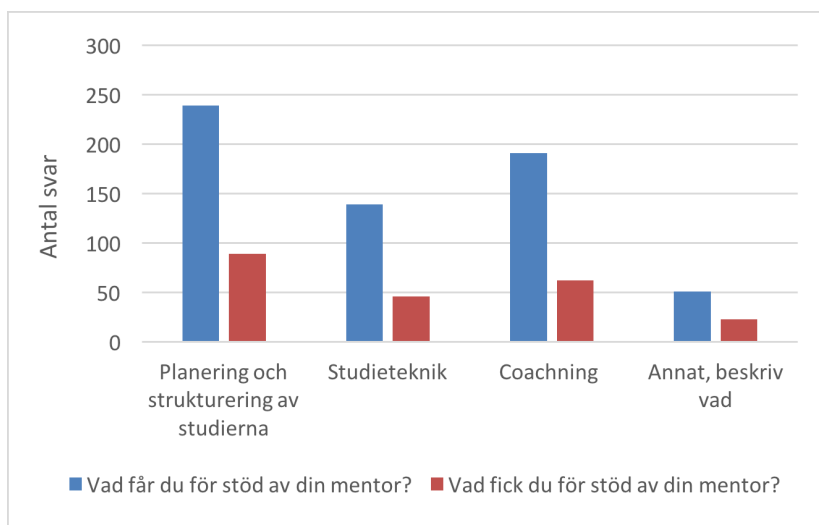
De som svarade *Universitet eller högskola* på föregående fråga fick också specificera hur och när de fick informationen. De flesta (52 procent) uppger att de fick informationen under ett enskilt möte med samordnaren av pedagogiskt stöd.

De som angett *Annat* och lämnat ett fritextsvar har oftast svarat att de själva letat reda på informationen på något sätt. Andra vanliga svar var att de fick informationen av en vän, anhörig eller genom vården.

Typ av stöd

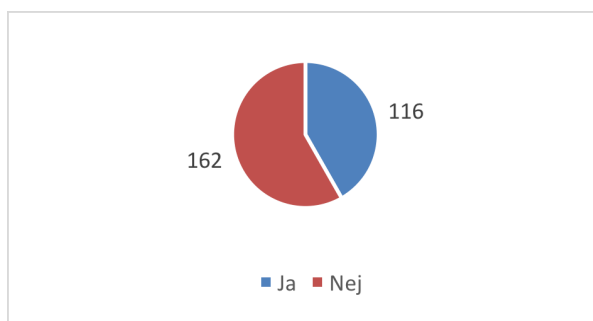
Två frågor handlade om vilken typ av stöd studenterna får av sina mentorer och om det finns något annat som skulle kunna ersätta detta stöd. Respondenterna kunde ange flera svarsalternativ på båda frågorna.

Diagram 7 Vad får/fick du för typ av stöd av din mentor?

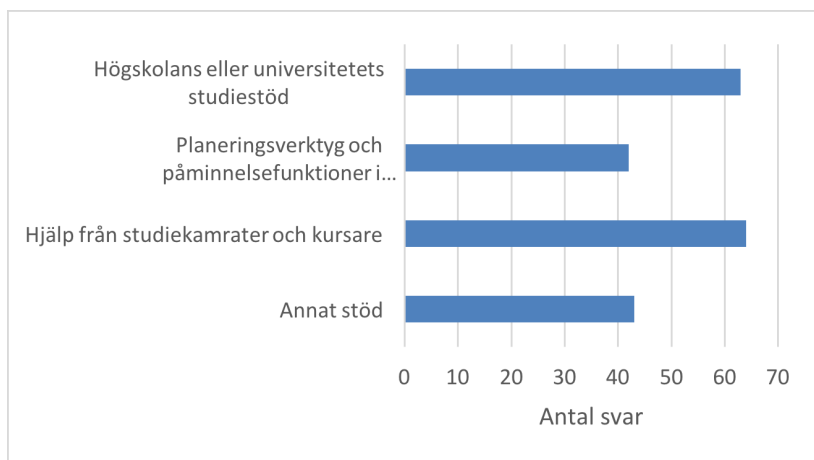
På frågan om vilken typ av stöd som studenten får, eller fick om hen inte längre har mentorsstöd, är det vanligaste svaret planering och strukturering av studierna.

Diagram 8 Finns något annat stöd som skulle kunna ersätta stödet du får av din mentor? (Antal svar)

Respondenterna fick också svara på om det fanns något annat stöd som skulle kunna ersätta stödet från mentorn och i så fall vad. På den senare frågan fick respondenterna ange flera svarsalternativ.

Diagram 9 Om ja, vilken typ av stöd? (Antal svar)

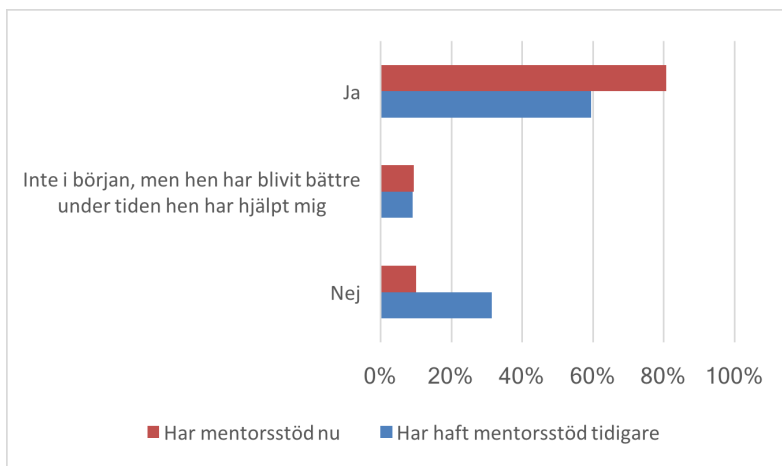

Bland de som svarade *Annat* var de vanligaste svaren att de önskade bättre strukturerade studier och att föreläsarna hade mer kompetens om funktionsnedsättningar och anpassningar. En del önskade sig även mer professionella mentorer och extra tid med föreläsare och handledare.

Kompetens hos mentorer

Alla som uppgett att de har eller har haft mentorsstöd fick besvara frågan om hur kompetenta deras mentorer var.

Diagram 10 Tycker du att din mentor är/senaste mentor var tillräckligt kompetent för att kunna hjälpa dig på ett bra sätt?

Majoriteten, 81 procent respektive 61 procent, svarade att de tyckte att mentorn var tillräckligt kompetent för att kunna hjälpa dem. Däremot var det 10 procent respektive 31 procent som inte tyckte att mentorn var tillräckligt kompetent. Det är värt att notera att det är många fler bland de som inte längre har mentorsstöd

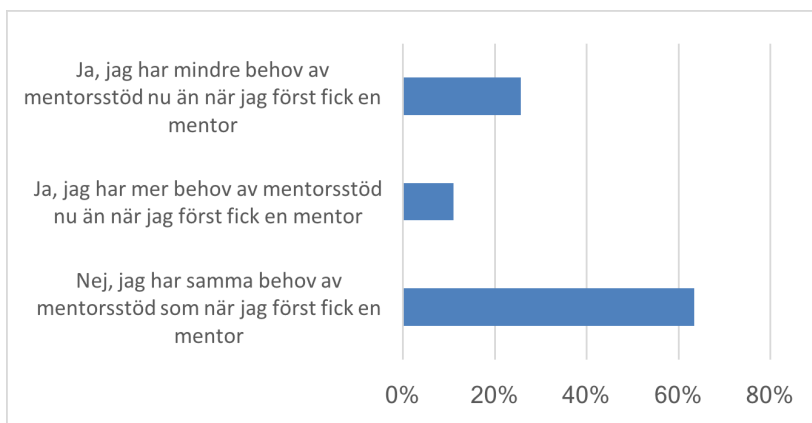
som anser att mentor inte var tillräckligt kompetent.

Respondenterna fick även ge övriga kommentarer i fritext och de som svarade *Nej* fick dessutom beskriva vad mentorn behövde bli bättre på. Det vanligaste var att de saknade driv, engagemang och lyhördhet från sina mentorer. En del beskrev att mentorn inte kunde uppfatta vilken typ av stöd studenten faktiskt behövde. Många respondenter efterfrågade också en högre kunskap om funktionsnedsättningar och dess pedagogiska konsekvenser hos mentorerna och i vissa fall även kunskap om studieteknik, strukturering och planering av studierna. Flera önskade även att ha en mentor som studerade samma ämne som respondenten, för att få mer konkret hjälp och förståelse. En respondent uttryckte att det inte var något direkt fel på hens mentor men att det vore bättre med en professionell mentor med högre kunskap och en starkare och mer självständig position gentemot lärare på lärosätet. Bland de som lämnade övriga kommentarer var det dock många som var väldigt nöjda och som uttryckte en stor tacksamhet och glädje över sitt mentorsstöd.

Behov och betydelse av mentorsstödet

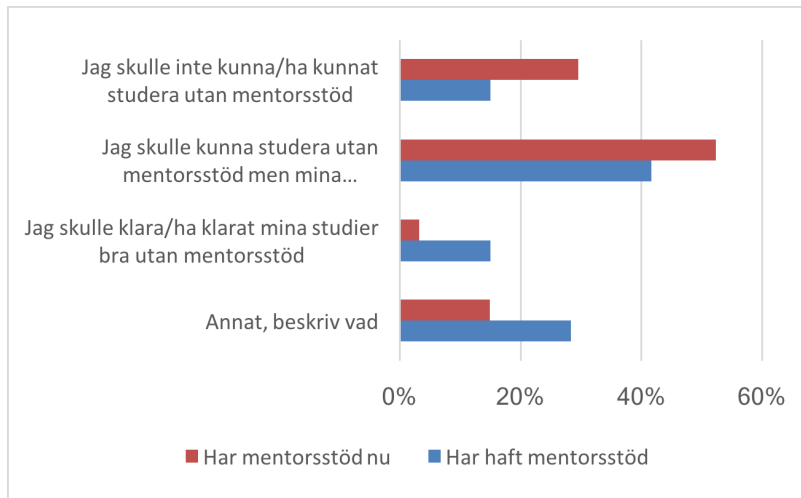
De som vid tillfället för enkäten hade mentorsstöd fick uppge om de upplevde att deras behov av mentorsstöd hade förändrats med tiden.

Diagram 11 Tycker du att ditt behov av mentorsstöd har förändrats under tiden du har haft mentor?

Majoriteten uppgav att de hade samma behov nu som när de först fick mentorsstöd. En extra kontroll visade att det inte var någon skillnad mellan de som haft och inte haft mentorsstöd under hela studieperioden och heller ingen skillnad beroende på studielängd.

Diagram 12 Vad betyder mentorsstödet för din studiesituation?

De som hade och de som tidigare haft mentorsstöd fick uppge vilken betydelse mentorsstödet hade för deras studiesituation. Majoriteten i båda grupperna svarade att de skulle kunna studera utan mentorsstöd men att deras studieresultat då skulle ha blivit sämre. Här finns dock en viss skillnad mellan de som har mentorsstöd och de som har haft stöd tidigare.

Bland de som svarade *Annat* var de vanligaste svaren att mentorsstödet varit givande och en stor hjälp, att respondenten skulle klara sina studier men må sämre utan stödet och att stödet inte hjälpte eller förvärrade situationen. Att döma av svaren är det oftare de som inte har mentorsstöd för tillfället som svarar att stödet inte hjälpte eller förvärrade studiesituationen genom ökad stress inför träffarna. En respondent uppger att hens mentor ofta ställde in träffar och bristen på regelbundenhet försvårade studiesituationen.

Slutsats

Sammanfattningsvis visar enkätundersökningen att mentorsstödet är oerhört betydelsefullt för många studenter. På flera ställen har respondenterna uttryckt en stor tacksamhet för stödet och hur det förbättrat, inte bara studiesituationen, utan även livssituationen. Majoriteten uppger också att mentorsstödet inte kan ersättas av någon annan typ av stöd. Flera menar att den mänskliga kontakten är väldigt viktig och kan bidra till att bryta en långvarig isolering. De som är nöjda beskriver hur mentorn visar intresse och engagerar sig i studentens studiesituation.

När det gäller mentorernas kunnskap och kompetens är de flesta respondenter nöjda. De som är mindre nöjda efterfrågar ofta högre kompetens hos mentorn, kring främst funktionsnedsättningar men även mer engagemang. Några uttrycker att deras mentor inte riktigt har förmåga att anpassa stödet efter vad studenten behöver. I ett flertal fritextfält efterfrågar dessa respondenter professionella mentorer med mer kunskap och utbildning. Flera lyfter även önskemål om att få en mentor som studerar inom samma område som studenten själv. Enligt *Samordnarguiden*, en vägledning för samordnare av det särskilda pedagogiska stödet på lärosäten i Sverige, ska dock mentorsstödet handla om planering och strukturering av studierna och inte innehålla regelrätt studiehjälp.